

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Šelenburgova ulica št. 6/II.

DELAVEC

Glasillo Glavnega Radniškega Saveza Jugoslavije.

Izhaja vsak četrtek.

Stane posamezna štev. 1 Din,
mesečno Din 4—, celoletno
48 Din. — Za člane izvod
po 80 para.

Oglasi po ceniku.

Dopisi morajo biti frankirani
in podpisani, ter opremljeni
s štamp. dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo.
Reklamacije so poštne
proste.

Pokrajinska strokovna konferenca.

Na podlagi čl. 6 pravilnika za Ob-
lastne odbore in krajevne medstrokov-
ne odbore G. R. S. J. sklicujemo

pokrajinsko konferenco

strokovnih organizacij G. R. S. J. v Slo-
veniji, ki se bo vršil v soboto dne 2. in
nedeljo dne 3. avgusta t. l. v Ljubljani
v hotelu »Tivoli« s sledečim dnevnim
redom:

1. Konstituiranje kongresa in utri-
tev dnevnega reda.
2. Poročilo o dosedanjem poslova-
nju Strokovne komisije in o delovanju
njej priključenih organizacij. (Referent
Filip Uratnik.)
3. Blagajniško poročilo. (Referent
s. Josip Tome.)
4. Poročilo kontrole.
5. Proračun za upravo in tisk v novi
poslovni periodi. (Referent Fr. Svetek.)
6. Oblastni pravilnik G. R. S. J. (Re-
ferent Ivan Krušič.)
7. Ekonomski položaj delavstva in
mezna politika. (Referent St. Likar.)
8. Volitve novega Oblastnega od-
bora G. R. S. J.
9. Predlogi in slučajnosti.

§ 6. pravilnika za Oblastne odbore in
K. M. O. predpisuje glede volitev v
Oblastne odbore sledeče:

Oblastna konferenca se sestaja red-
no vsako leto, sklicuje pa jo Oblastni
odbor. Izvanredno se sklicuje po po-
trebi ali na zahtevo ene tretjine Kra-
jevni medstrokovni odbor. Poziv
na konferenco z označbo dnevnega re-
da, kraja, dne in ure zborovanja se ima
objaviti v organih G. R. S. J. dotične
oblasti in v centralnem organu, razven
tega se ima razposlati ta poziv na vse
krajevne medstrokovne odbore.

Pravico na udeležbo na konferenci
imajo:

- a) z glasovalno pravico:
1. delegati krajevni podružnice, ki
se volijo na Krajevni medstrokovni
konferenci in to po sledečem ključu:
Kraj do 50 članov voli enega dele-
gata, do 150 dva in na vsakih 200 čla-
nov še po enega delegata. Kraji, kjer

je več in večjih podružnic in bi zahte-
valo odpošiljanje velikega števila dele-
gator velike stroške, morejo voliti de-
legate tudi na več kakor 200 članov,
vendar največ na 500 članov po enega.
Vsak delegat ima toliko glasov, kolikor
članov zastopa, a število članov se ugo-
tavlja po povprečno plačani kvoti v zad-
njih treh mesecih.

V kraju z manjšim številom članov
pripada prvenstvena pravica za odpo-
šiljanje delegatov jačim podružnicam.

2. Člani Oblastnega odbora in nje-
gove finančne kontrole.

3. Člani uprave in kontrole G. R.
S. J., ki stanujejo na sedežu oblasti.

b) s posvetovalno pravico:

1. Zastopniki krajevni medstrokov-
nih odborov.

2. Opolnomoženi odposlanci strokov-
nega tiska G. R. S. J.

Čl. 8. Stroške delegatov za Oblastno
konferenco nosijo organizacije in za-
stopstva, ki jih odpošljejo, toda oni v
nobenem slučaju ne morejo pasti na
račun kvote, ki jo organizacije obraču-
navajo oblastnim odborom G. R. S. J.

Zborovanje se prične z ozirom na
pičlo odmerjeni čas v soboto, dne 2. av-
gusta, točno ob 4. uri popoldan. Pred-
loge, v smislu čl. 6. oblastnega pravil-
nika je poslati najpozneje do 20. julija
t. l. na podpisano Strokovno komisijo.

Delegati se volijo v smislu pravil-
nika skupno na zborovanju vseh po-
družnic enega kraja. Kjer obstojajo
krajevni medstrokovni odbori, imajo
sklicati krajevna volivna zborovanja
krajevni medstrokovni odbori.

Kjer krajevni medstrokovni od-
borov še ni, sklicuje zborovanje najmoč-
nejša podružnica v kraju.

V smislu pravilnika ima na konfe-
renci vsak delegat toliko glasov, kolikor
članov zastopa.

Strokovna komisija za Slovenijo.
(Kot oblastni odbor G. R. S. J.)

Delavci in vojna.

(Spisal Fred Bramley, tajnik angleške Strokovne zveze.)

V zadnji veliki vojni so gnali 50 mi-
lijonov zdravih in močnih delavcev, ki
so delali na polju, v tovarni in drugod
v po načrtu zamišljeno morijo, ker so
se njihovi gospodarji na socialnem, in-
dustrijskem in političnem bojišču sprli.

Vojna je bila tragična in neizbežna
posledica sistema, ki je slonel na kapi-
talističnem gospodarstvu, mednarodni
konkurenci, tajni diplomaciji in voja-
ških pogodbah.

Usodna zmes zločinov in napak je
imela za posledico, da so izgubili ne-
šteti milijoni očete, soproje, sinove in
brate.

Nad 7 in pol milijona mladih ljudi
vseh narodnosti je izgubilo na bojiščih
življenje. Razven tega je bilo 12 in pol
milijona ranjenih, izmed katerih jih je
na tisoče in tisoče tako pohabljenih, da
si telesno in duševno ne bodo nikdar
več opomogli.

Krvavim izgubam te, — kakor upa-
mo zadnje kapitalistične vojne, so sle-
diel težave gospodarskega propadanja
povojne dobe. Mednarodna trgovina je
v razkroju. Brezposelnost, kakor je še
nismo poznali in splošno obubožanje
sta posledica tega klanja.

V raznih državah divja reakcija, de-
mokratične institucije se zatirajo, stro-

kovne organizacije se preganjajo, ve-
rige gospodarske sužnjosti ležijo vedno
težje na delavstvu.

Delavstvo trpi pod posledicami voj-
ne hujše, kakor katerikoli drugi raz-
red. Delavstvo pa ima v svojih rokah
tudi jača sredstva za zabranitev vojn,
kakor katerikoli razred. Delavstvo tvo-
ri glavni kader vojaštva in delavcev
pri izdelovanju in prevažanju vojaške-
ga materiala.

Svetovnega miru ne morejo zasigu-
rati moralična razmišljanja in dobro-
hoteče resolucije.

Svetovni mir pride, kadar delavci
ne bodo hoteli več sodelovati kot brez-
močne žrtve brezvestnih zločincev, ki
krvavijo, delajo in plačujejo za zločine
in blaznost vojnih krivcev.

Ako se delavci ne bodo organizirali,
da premagajo končnoveljavno vojne ne-
varnosti, bo postala vojna nevarnost
grozeča resničnost. Militarizem v zadnji
vojni ni bil pokončan. Le začasno se ga
je v nekaterih deželah potisnilo k tlem,
za to pa je v drugih njegova moč še
ječja. Izvedenci v državnih arzenalih
delajo na tem, da najdejo morilna
orožja, ki bodo še daleko strašnejša,
kakor so se uporabljala v zadnji vojski.

Države, ki se imenujejo krščanske, se
oborožajo do zob.

Doseči moramo, da oni, na katere
imamo lahko potom delavskih organi-
zаций odločen vpliv, tega morilnega
orodja ne bodo mogli uporabljati.

V naši borbi proti vojni morajo pasti
vsi plemenski predsodki. Mi moramo

iti preko mej, ki ločijo države in mo-
ramo ustvarjati preko teh umetnih lo-
čilnic čustvo solidarnosti delavskega
razreda.

Delavstvo Evrope bo sebi, svetu in
bodočim rodovom največ koristilo, ako
dela za sporazum med narodi in proti
novim vojnám.

Volitve delegatov za pokrajinsko konferenco.

Kakor poročamo na drugem mestu,
se bodo vršile volitve delegatov za po-
krajinsko konferenco na skupnih član-
skih zborovanjih strokovnih podružnic
enega kraja. Kot en kraj se smatrajo
v smislu novega pravilnika za krajevne
medstrokovne odbore GRSJ tudi tisti
kraji (in predkraji), ki tvorijo gospo-
darsko ali zemljepisno enoto, čeprav
razpadajo v dve ali več občin.

Volilna zborovanja imajo sklicati
v krajih, kjer obstojajo medstrokovni
odbori, ti odbori. V krajih, kjer krajev-
ni medstrokovni odborov ni, pa od-
bor najmočnejše podružnice dotičnega
kraja, ki mora stopiti v to svrhu v zve-
zo z ostalimi podružnicami.

Tajništvo Strokovne komisije bo
razposlalo na krajevne medstrokovne
odbore in na najmočnejše podružnice
seznam članstva za njih kraj in navdi-
le, koliko delegatov pripada temu kra-
ju v smislu pravilnika.

Kakor hitro dobe ti organi te izkaze,
ukrenejo na svojo roko vse, kar je za
volitve potrebno.

Volitve delegatov se morajo izvršiti
najpozneje do tedaj, da je mogoče po-
slati do 20. julija Strokovni komisiji
imena delegatov, kakor je to predpi-
sano.

Posebej opozarjamo na to, da bodo
imeli delegati na kongresu toliko gla-
sov, kolikor članov zastopajo.

Za razmerje moči na kongresu toraj
ni važno toliko število delegatov, am-
pak bolj dejanska moč podružnic, ki
jih zastopajo. Predpisi glede števila
delegatov imajo pri vsem tem namen,
prilegniti k soodločevanju, kolikor mo-
goče zastopnike vseh strok in skupin,
tako, da sodeluje članstvo pri sklepih
v čim največji meri, kar ima velik mo-
ralen in propagandističen pomen.

Vendar mora imeti to z ozirom na
stroške in zborovalno tehniko tudi
svojo mero.

To smo povdarili zato, da s tem
podčrtamo, da oddaljenejši kraji, za
katere je pripuščeno, da pošljejo tudi
manj zastopnikov, kakor jim jih pripa-
da, s tem na glasovih nič ne izgube.

Ti kraji imajo na konferenci toliko
glasov, kolikor imajo članov, pa naj
zastopa te člane eden delegat, ali pa
trije.

Nekoliko natančnejšega navodila je
treba za razumevanje stavka »Prven-
stveno pravico do delegatov imajo naj-
močnejše podružnice.«

Na primeru podajamo navodilo, ka-
ko se da ta stavek lepo praktično iz-
vesti.

Odlikovanja.

Odlikovanja bi se morala deliti onim
ljudem, kateri so si na polju znanosti
in raziskavanju sedajne gnile človeške
družbe, pridobili zaslug za procvit in
razvoj bodoče človeške družbe. Vendar,
kakor se je marsikatera reč izrabila za
sramotne in človeštvu pogubonosne na-
mene, tako je tudi z odlikovanji. Pred
vojno smo imeli priliko videti razne

odlikovance z zlatimi križci in svetinja-
mi za zasluge, katere so si priborili na
polju zatiranja in trpinčenja ubogega de-
lovnega ljudstva. V svetovni vojni je
pa kar deževalo teh odlikovanj v vseh
mogočih oblikah in barvah, onim, ka-
teri so se pokazali na polju za sposobne
v klanju svojega sočloveka trpinca. — In
končen efekt je bil ta, da, sta se pri

tem uničila mesar in žrtev z odlikovanjem vred v korist onega, kateri je ta delil.

Grozno je bilo pogledati posledice tega, kar je človek uprizoril takrat, ko se je prelevil v krvoločno zver-beštijo. Milijoni in milijoni počivajo daleč od doma svojcev v preranih hladnih grobovih. Milijone in milijone je revežev, pohabljenih brez rok in brez nog, vdov in sirot, ki sedaj lakote umirajo in preklinjajo svojo usodo. Lahko je bilo človeštvo takrat pripraviti do tega medsebojnega klanja vsled nepravilne vzgoje, ki je šla za tem, da ne vidi človek v človeku človeka, ampak vrača v smislu nacionalnega šovinizma. In že je bilo misliti, da bo človeštvo spregledalo na podlagi groznega trpljenja 5 letne vojne, da se ne bo pustil človek izrabljati kot ubijalec svojega sočloveka. Pa vendar smo se zmotili. Danes skoro po 6 letih te grozne morije, se zopet pojavljajo slučajji, kakor je bilo to dne 1. jun. v Trbovljah. Tekla je nedolžna kri delavcev domačinov, po krivdi zaslepljenosti gotovih temnih elementov pod krinko nacionalne ideje. Niso še ozeleneli grobovi padlih in niso se še posušile solze

na obrazih onih, kateri so pri tem izgubili svoje drage. Ni še roka pravice popolnoma razkrila te žalostne tragedije, pa že smo imeli priliko videti, kako so se ob priliki razvija prapora Orjuna v Ljubljani dne 28. junija zopet delila razna odlikovanja onim, kateri so se posebno junaško odlikovali pri pokolu slovenskih rudarjev. Nova odlikovanja so se delila, to pomeni, da bo Orjuna še prelivala kri nedolžnega slovenskega delavca. Delavci, oseboto rudarji, zapomnite si to! Vaš krvnik je pripravljen, da opravi svoj mesarski posel nad vami. Delavstvo 12 ura bije! Ako nočeš, da te popelje jugoslovanski fašizem preko gore Kalvarije, potem se zdrami in spreglej! Pristopi in organiziraj se nemudoma v vrstah razredno bojevnega proletariata! Da skupno z njim z uma svitlim mečem premagaš tvojega največjega nasprotnika in najboljšega zastopnika mednarodnega kapitalizma jugoslovanski fašizem. Ako boš delavstvo to storilo, pa bodo postala ta odlikovanja v zasmeh onim, ki so jih delili, v sramoto pa onim, kateri so jih prejeli.

Človek.

Naše organizacije.

Strokovna komisija.

Potek in sklepi

plenarne seje Strokovne komisije za Slovenijo, ki se je vršila dne 29. junija 1924.

Po otvoritvenem referatu s. Svetka o položaju našega strokovnega pokreta, je podal s. Uratnik računsko poročilo za preteklo poslovno razdobje. V imenu kontrole je poročal s. Golmajer, da je kontrola v soboto dne 28. junija revdirala bilanco in knjige in našla, da se bilanca s knjigami ujema in da so knjige in dokazila v popolnem redu.

Na vprašanje s. Petejana, v koliko so resnične trditve, da se je vzdrževal s sredstvi »Delavca« »Socialist« poročata člana kontrole ss. Golmajer in Werdn, da sta posvetila tudi temu svojo pažnjo in ugotovila, da so te trdive izmišljene.

Glede solidarnostnega sklada izkazane v zadnji bilanci se je naročilo, naj se v zapisniku in v poročilu o seji ugotovi, da izvira ta sklad iz preostanka prostovoljnih nabiralnih akcij, in da ni identičen s stavkovnimi skladi posameznih osrednjih društev.

Sklene se, da se priobči v Delavcu samo še sumaričen račun dobička in izgube, podrobna obrazložitev in specifikacija pa se razmnoži in pošlje na vse odbore. Na predlog s. Krušiča se sklene, da se dolžniki s sodelovanjem osrednjih društev natanko pregledajo, izterljive terjatve izterjajo, dvomljive pa izločijo in odpišejo. Nato se vzame na znanje poročilo s. Uratnika o proračunu za tisk in upravo v bodoči poslovni periodi.

Sklene se, da se predloži poročilo pokrajinski konferenci. Dalje da imajo pobirati vse podružnice po zborovanju, na katerem bodo volile delegate za pokrajinsko konferenco, poleg rednega prispevka še izreden tedenski prispevek iz katerega se bodo krili stroški za pokrajinsko konferenco.

Te izredne prispevke je obračunati potem osrednjih društev in oblastnih odborov Strokovni komisiji kot delegacijski fond. Na kongresu je prišla do izraza enodušna želja, da mora ostati strokovni pokret za vsako ceno enoten.

Da se omogoči članstvu vpogled v stanje našega pokreta, se sklene izdati tiskano poročilo o stanju našega pokreta.

Železničarji.

Najnovejša ataka iz ljubljanskega »Tintenburga« je že znana vsem železničarjem, kljub temu je potrebno, da jo na tem mestu malo komentiramo. Govori se, da so se gospoda na ljubljanski direkciji zaprli v svoje kamrice ter postavili pred vrati stražo, da ne bi nikdo od zunanje sveta imel priliko pokukati v lonec njihovih skrivnosti, ki jih kuhajo v obliki »prevajanja« uslužbencev.

Da ne bi imeli uslužbenci toliko možnosti gospode v »Tintenburgu« mo-

tili, so hitro izdali ukaz, glasom katerega mora vsak aktiven uslužbenec javiti, kadar hoče prekoračiti »grnico« svojega rednega bivališča. Ako pa se hoče kam peljati železničar, mora prositi svojega načelnika, da mu napiše potrdilo, da je res prost in da se sme nekam peljati.

Le, ako se bo mogel s takim potrdilom pri osebni blagajni izkazati, bo dobil vozno karto.

Legitimacija sama ne zadostuje več! To je baje nujno potrebno, ako se hoče nova pragmatika izvesti, ker člen 87 to vsebuje.

Če bi to tudi bilo res, tedaj bi mi morali odklanjati odgovornost za službeno pragmatiko, pri kateri niti nismo sodelovali niti bili vprašani ali se z osnutkom strinjamo ali ne, marveč se je to pragmatiko delalo enostransko brez sodelovanja in brez vednosti celokupnega železniškega osebja, dasi predstavlja to osebje drugega pogodbenika. Toda citirani člen ne vsebuje ničesar, kar bi to naredbo podkrepljalo. Da bi se imel službe prosto osebje svojemu starejšini javljati kadar hoče zapustiti kraj bivališča, je res v omenjenem paragrafu predvideno, toda z jasno klavzulo: »ako to vrsta službe zahteva«.

Ker pa na železnicah ne zahteva vsaka vrsta službe takšne pripravljenosti »Dienstbereitschaft«, marveč bi moglo tu priti v poštev kvečjemu majhen del vlakospremne in strojnega osebja, ki bi naj bilo pripravljeno za vsak čas, ako bi se komu kaj pripetilo. Takšne »ekstra rezerve« pa po praksi do danes absolutno niso upravičene.

Nikdo ne bo mogel zanikati, da so bile avstrijske železnice vzorno urejene in da so funkcionirale z vso preciznostjo, kar so potrdile zlasti v vojnem času. Toda železniški birokraciji ni niti na um padlo, da bi uvažala takšne metode, če tudi so ji njeni predpisi to dopuščali. Bila je ona zelo stroga ter natančna ali v službe prostem času je pustila uslužbenca pri miru. Seveda, da je skrbela za to, da ni prišla v zadrego, ako je nenadoma kaj prišlo. Zato pa lahko rečemo, da je ravno naše osebje sijajno dokazalo in to lahko potrdi vsakdo, — da je bilo vedno na mestu, kadar je služba zahtevala, ne da bi bili takšni kakor rečeno staroški ukrepi potrebni.

Zato pa ne vidi osebje absolutno najmanjše potrebe ali upravičenosti za uvažanja takih predpisov, ki niti pred 80. leti niso bili potrebni, ko so bile železnice šele v razvoju, kaj še le danes; pač pa vidi osebje kvečjemu v tem novo šikano, ki pa ne more biti v nobenem slučaju niti železnici sami v korist, osebju pa v veliko škodo, ker ovirajo osebno svobodo.

Vemo, kam pes taceo moli. Gre se tu pač zavistnim dušam za to, da se železničar ne bi mogel neovirano posluževati svoje vozne legitimacije. Saj bi mu moralo vendar predsedati, če bi za recimo vsakih 5 km dalje moral k

načelniku po potrdilo, da je res prost. Kaj se bo odrekel vožnji ali pa bo celo — šel peš. Načelniki so mnogokrat nerazpoloženi in morda uslužbenec neprijazni, da celo — sovražni. In v takem slučaju si bo pač uslužbenec raje premislil. Na drugi strani pa je to sitnost tudi za načelnika, ki ne bo imel nikoli miru. Če bo pa v večjih postajah, kjer je več osebja za ta posel nastavljen posebnega uradnika, tedaj bo ta uradna moč več stala kot vse režijske karte skupaj!

Železniško osebje je že dosedaj silno prikrajšano na voznih ugodnostih. Na eni strani redukcija plač, na drugi vedno kršenje in krčenje ostalih benefitov. Ako so železničarji dosedaj imeli vozne ugodnosti v raznih oblikah, tedaj so to zaslužili, ker je njih služba silno nevarna in težka. Zato so te ugodnosti tvorile en del uslužbenčevih prejemkov.

Prejemki uslužbencev v denarju so bili pred prevratom najmanj tako visoki kot nameščencev ter delavcev v ostalih državnih in privatnih podjetjih, med tem, ko so vozne pogodnosti tvorile nagrado za težjo in nevarnejšo službo. Danes pa zaostajajo plače v denarju železniških nameščencev daleč za onimi privatnih in tvorijo komaj eno tretjino do eno polovico slednjih.

Privatni nameščenci pa dobe poleg večje plače v gotovini tudi še v blagu po lastni nabavni ceni. Iz vsega tega je jasno, da železničarji zaostajajo daleč v svojem zaslužku kljub nevarnejši službi, za svojimi tovariši v privatni službi.

To pa gotovo ni v interesu države, marveč v škodo, ker vsi oni, ki so posebnost nadarjeni in sposobni, beže od železnice. Naj navedemo samo en slučaj: V M. je mlada nadarjena uradnica G. ki je zaslužila pri železnici 500 Din mesečno. Ko je nek trgovec zaznal za njene sposobnosti, jo je zvalil in dal takoj 1000 Din. Sedaj ima ta uradnica že 1750 Din. Pri železnici bi imela še vedno samo 600 Din!

Ta uradnica pa dobi za novo leto še eno mesečno plačo in toliko blaga po lastni ceni, kolikor ga potrebuje, pri čemur je cena najmanj 30 odstotkov nižja. Sedaj pa si naj gospodje birokrati zračunajo, za koliko je ta uradnica na boljšem, kot bi bila pri železnici!

Zato zahtevamo, da se vrne vse ono železničarjem, kar so že imeli ter da se njihovi prejemki v gotovini najmanj zenačijo z onimi privatnih uslužbencev in delavcev.

V Avstriji se plače železničarjev sproti regulirajo z indeksom in so danes povprečno za 150 odstotkov višje po valutni relaciji kot naših železničarjev, a poleg tega so se njihove vozne ugodnosti po prevratu še znatno razširile, med tem ko so se našim železničarjem malodane popolnoma odvzele.

Železničarji, razmišljajte o vsem tem, in potem sklepajte! A. B.

Železničarski shod v Mariboru.

Dne 26. VI. so sklicale mariborske podružnice Saveza Železničarjev Jugoslavije javen železničarski shod z dnevnim redom:

Penovni atentat na pravice železničarjev, nadalje kršenje voznih ugodnosti.

Shodu je predsedoval sodr. Osmac, paročala sta pa sodr. Bahum slovensko in Lapuh nemško in sicer v smislu članka, ki ga priobčujemo na drugem mestu. Sodr. Bahum je prečital resolucijo, ki jo priobčujemo. Končno je še sodr. Petejan spregovoril nekaj lepih ter spodbudljivih besed. Resolucijo se bo poslalo pred vsem ministrstvu za promet, potem ljubljanski direkciji ter delavskim zbornicam. Shod je končal ob pol 23. uri.

Resolucija.

Železničarji zbrani na javnem shodu dne 26. junija 1924, v Götzovi dvorani v Mariboru, najodločneje protestirajo proti ponovnemu kršenju njihovih starih pravic glede voznih ugodnosti, s tem da se uvaža poleg legitimacij še posebna pordila za vsako posamezno vožnjo, s katerimi bi naj železniški uslužbenci dokazali, da so službi prosti ali da imajo

dopust, ter da smejo zapustiti kraj svojega bivališča, na podlagi česar bi jim bilo šele mogoče si kupiti vozno karto pri osebnih blagajnah. Tak predpis ni le reakcionaren, marveč je nepošten in nepotreben. Ako se merodajni sklicujejo na člen 87. službene pragmatike, tedaj nimajo prav, ker omenjeni člen ne govori, da se ima celokupno železniško osebje v službe prostem času javljati, ako hoče zapustiti kraj svojega bivališča, marveč se tozadevno glasi: »če ta vrsta službe zahteva«. Po besedilu tega člena bi šlo k večjemu za neznamen del železniškega osebja.

Tukaj pa gre za generaliziranje!

Nad šestdeset let so postojale avstrijske železnice, katerih predpisi so tudi vsebovali točko, glasom katere bi se železniški uslužbenec moral javiti, ko bi hotel zapustiti kraj bivališča, vendar pa se uprava železnice ni nikoli te določbe posluževala, niti v svetovni vojni ne, ampak vsak železničar se je mogel v svojem službe prostem času popolnoma prosto gibati. Zborujoči železničarji tedaj protestirajo tudi proti omejevanju osebne svobode železniškega osebja. Železničarji energično zahtevajo ukine, kakor tudi, da se jim povrne vse od prevrata sem odvzete stare pravice. Pri izenačenju železniškega osebja, ki je bilo do prevrata nameščeno na železnicah raznih držav, se ne sme na ta način postopati, da se enemu delu odvzame kar je ta že užival, zato ker drugi tega še ni imel, ampak tako, da se kar je že postajalo pri enem, raztegne udi na ostali del. Tako si železniško osebje predstavlja izenačenje. Ako se naglašja, da smo državljani svobodne ter demokratske države, tedaj se mora to tudi dejansko dokazati in sicer na ta način, da bodo železničarji uživali večje, a ne manjše ugodnosti, kot so jih uživali v državi, v kateri so bili le podaniki.

Rudarska stroka.

Usoda rudarjev.

Nasilstva in krivice, katere danes izvajajo rudarski podjetniki nad rudarskim delavstvom že presegajo vse meje. Mislimo, da se v nobeni civilizirani državi na svetu ne dogaja kaj tako brutalnega nad delavstvom od strani podjetnikov, kakor pri nas v Jugoslaviji. Ne samo, da so rudarjem preprečili spojitve s splošnim zavarovanjem delavstva v državi. Ne zadostujejo jim ogromni dobički, katere žanjejo na račun delavskih žuljev letno. Oni hočejo sploh odpravo vsega, kar je količjak v prid rudarskemu delavstvu. Sedaj za časa premogovne krize, so se kakor volkovi vrgli na sestradano in čupano delavstvo. Odpust tisočeri iz službe, omejitev delovnikov, zmanjšanje že itak nezadostne plače, visoke kazni, in nešteto drugega. Ni čudno če pride potem naš rudar iz sestradane Nemčije v svojo domovino, misleč dobiti tukaj delo in kruh za svojo družino, pa vidi te mrtvaške obraze, ga preide strah in groza tako, da se takoj nazaj obrne in gre peš nazaj, če nima sredstev, samo da pride prej iz tega trpljenja. Posledice tega pa so čimdalje večje hiranje med rudarskim delavstvom. Pogledimo statistiko obolelih ali če vidimo dnevni naval teh trpinov in njihovih družin, k zdravnikom bratovskih zlatnic, potem moramo priznati, da niti med vojno v najhujšem času ni bilo toliko bolanih kakor dandanes. Pa kaj ugotovijo zdravniki pri teh bolnikih? Nad 60% oslabelost vsled slabe prehrane, 40 % pa jetika, kronični revmatizem vsled prehlajenja. Največ izrekov glede zdravila zoper te bolezni pa pravi zdravnik, da je dobra in zdrava prehrana. S to tolažbo in z par purlici ga zdravnik odpravi in rudar je zopet »diensttauglich«. Če pa je še kateri zdravnik tako človeški, da takšnemu revežu dovoli v svrhu ojačenja njegovega zdravja naddnevno delo, je pa zopet podjetnik takoj tu, da mu utrga plačo prejšnje kategorije in mu izplača plačo naddnevne kategorije. — Potem en protestira proti storjeni krivici ali pa kdo drugi, je takoj na dnevnem redu kriza ali pa končna zahteva po upokojitvi.

Tako, ti neumni rudar, ki si žrtvoval najdražje tvojega življenja za kapitalistov žep. Sedaj pa pojdi v pokoj in dobil boš za tvoj trud in trpljenje 8

do 24 kron mesečne pokojnine. Taka je danes usoda rudarskega delavstva. — Kruta in žalostna, ampak gospodje, ki danes pijejo srčno kri izmozganega delavstva, naj vedo, da bo prišlo rudarsko delavstvo pod pritiskom krivic, katere se danes izvajajo nad njim, do spoznanja, da je v slogi moč, katere nobena sila ne premaga. Takrat bodo rudarski obrazi postali drugačni in žepov kapitalistov se bo lotila tista bolezen, katera danes tako grozovito razsaja med rudarskim delavstvom.

Zatoj rudarji, ako hočete izpremembo sedanjega vašega položaja, stopite takoj v vrste razredno zavednega proletariata. In v boj za vaše pravice. Naprej do zmage nad krivico!

Eden izmed bledih.

Zabukovca. — (Uspeh posredovanja naše podružnice). Na zadnjem strokovnem shodu smo sklenili vložiti vlogo na ministrstvo rude in šume s pozivom, naj krijejo državne železnice svojo potrebo prej iz našega državnega rudnika, kakor iz privatnih, da ne bo pri nas brezposelnosti. Kakor smo obveščeni je storilo ministrstvo ukrepe v predlaganem smislu.

Kovinarska stroka.

»DELA VEČ«.

Iz več podružnic prihajajo pritožbe, da dobivajo premalo število lista »Delavec«. Pošiljanje lista se vrši na podlagi zadnjih obračunov iz podružnic in seveda v teh obračunih niso všeti oni, ki so z plačevanjem prispevkov zaostali. Blagajniki in zaupniki naj gledajo na to, da dobivajo list samo oni člani, ki s svojimi prispevki niso več kakor 4 tedne v zaostanku.

Kriza — brezposelnost.

Kriza v industriji z vsemi svojimi posledicami narašča od dne do dne. — Zapiranje tovarn, reduciranje delovnega časa, to se sliši dan za dnem. Vlada se ne gane. Namesto, da bi z pametnimi ukrepi krizo in brezposelnost v državi omejila, je začela tudi ona v svojih obratih reducirati delavski stalež. Tako je pred mesecem odpustila v vseh svojih vojnišniških zavodih nad 50 odstotkov zaposlenih delavcev. Komaj se je to malo poleglo, je izdala nalogo, da se ne oddajajo več v popravilo vagoni v domače tovarne za vagona. Posledice se že čutijo, tovarna vagonov v Brodu na Savi je že odpovedala službo 200 delavcem in napovedovala še nadaljno redukcijo. Vse to se bo ponovilo v tovarnah vagonov v Smederevu in Subotici. Če vlada te svoje ukrepe ne bo revidirala se bo armada brezposelnih povečala za 4 do 5000. Iz vsega tega je razvidno, da so na vladi ljudje, ki nimajo niti najmanj smisla za razvoj industrije v državi.

Kemična stroka.

Mojstrana. Delavstvo cementne tovarne v Mojstrani se nahaja v meznem gibanju. O tem se vse delavstvo obvešča.

Monopolska stroka.

Tobačna tovarna v Ljubljani.

Dne 4. junija je minulo eno leto, kar je Savez monopolskih delavcev in delavk v Beogradu v navzočnosti delegatov iz več tovarn vložil spomenico za povišanje plače v tobačnih tovarnah monopolske uprave. Žalostna resnica pa je, da še v teku enega leta nismo nič dobili. Monopolska uprava je zadrževala pol leta predno je dovolila malenkost od 6 dinarjev dnevno. Finančno ministrstvo pa zadržuje drugega pol leta. Tako je minulo eno leto. Upravičeno sumimo, da se to namenoma dela. Gospodje od ravateljstva naše tovarne in preko vseh v poštevi prihajajočih inštant do ministrstva socialne politike, ministrstvo financ, kličejo vam: To je bilo leto be-de, trpljenja, stradanja, bolezni itd. Kličejo vam: Poglejte naše delavce, delavke! Upadlih lic, z razstrgano obleko in njih otroci, ki imajo postati enkrat koristni in dobri državljani naše blažene SHS, hodijo s praznim želodcem in raztrgano obleko v šolo, odnosno v pouk k mojstrom. Dvomimo, da bodo kedaj dobri učenci, še manj pa dobri državljani. Tudi Orjuna jih ne bo spravila na pot Nacije. Mi jim bomo pove-

dali čisto jasno, kdo je kriv, da nimajo hrane ne obleke. Mi jim bomo povedali, da država ni kriva, ampak vi gospodje in vaš današnji režim. Slišimo tudi priroze, da ljudje nočejo delati, da so nezanesljivi itd. Mogoče je na tem nekaj resnice, ali gospodje, krivi ste vi. Dajte nam vsaj toniko, da bomo mogli pošteno živeti ali pa nas pošljite na oni svet, kjer ne bomo nič delali in tudi nič zahtevali. Vi pa potem sami delajte in uživajte tudi sami. Dokler smo pa tukaj, pa zahtevamo za naše delo pošteno plačilo. Nikakor pa ne bomo pristali na to, da se nas pusti v počasnem umiranju. Ako ne veste koliko imamo bolnih, vprašajte O. U. Z. Z., ki vam bo dal potrebna pojasnila. Pred nekaj dnevi je bila ena delavka v bolnici in zdravnik ji je rekel: Saj niste nič bolna, samo iztradata ste, pojdite domov pa se nasitite in bo boljše. — Če ima naša monopolska uprava toliko milijonov dobička na leto, pa če ima na stotisoče cigaret, da jih daje zastoj raznim nepotrebnim društvom, če imajo razna ministrstva dovolj denarja za neproduktivne, da celo delavstvu škodljive stvari, kot so razni tajni volilni in drugi fond, mora in še enkrat mora biti tudi za nas. Ne mislite, da je ta uboga para v tob. tovarnah primorana vam delati zastoj. Prišel bo čas obračuna in kar kedo seje, to bo žel. Prišel bo čas, ko boste delavstvo iskali in prosili za svoje namene. Takrat vam bo delavstvo pokazalo figo. Pretečeni teden se je mudil v Ljubljani pomočnik upravnika monopola. Delavstvo se je obrnilo do njega glede povišanja plače. Mož se je prav imenitno odrezal. Rekel je, da naša povišica ni v proračunu, da za to ne dobimo. Mi pa prav dobro vemo, da še marsikaj ni v proračunu, pa vključ tamu gotovi gospodje prav lahko dobijo. Rekel je tudi: Čujte! komur ni všeč, lahko gre. Mi pa prav dobro vemo, da pride čas, ko se bo njemu reklo, da lahko gre, če ne bo odšel prej po večno plačilo. — Izdeluje se tudi v monopoli upravi neka pragmatika za monopolsko delavstvo in to že veliko mesecev, pa še ni gotova; samo toliko je, da je vsak mesec slabša, tako da nazadnje ne bo drugzega, kot en velik kup dolžnosti, pa nič pravic in tudi plače prav malo. Proti temu pa vlagamo najostrejši protest kakor tudi zato, ker ne pokličemo k temu pravilniku zastopnika delavstva. Mi vemo zakaj! Zato, ker bo izgledal tako famozno, da jih je že sedaj strah, da bi ga mi videli. Prišel bo čas, ko bomo mi napravili drugzega. Povedal je tudi ta gospod, da je finančni minister poslal po informacije glede povišice 6 Din na Češko in v Italijo in je rekel, da mi nič slabše nismo plačani, kot tam. Mi tega enostavno ne verjamemo in tudi protestiramo, da išče informacije v tujini, kjer so čisto drugi pogoji za življenje. Informacije se dobijo pri nas doma in sicer takole. S pomočjo ministrstva zdravja se izdaja knjiga »Zdravje«, tam je napisano od zdravni-ka, koliko rabi človek za preživljanje razne hrane. Tisto naj se izračuna, koliko stane. Potem se še izračuna, koliko stanejo druge potrebščine n. pr. kurjava itd. Koliko znaša to na mesec, toliko naj se plača povišica, pa bodo vse informacije rešene.

Splošna delavska Unija.

(odsek: keramična stroka.)

Prvi strel je padel na kolektivno pogodbo, strokovno organizacijo in delavske mezdre za 23% znižanje dosedanjih prejemkov.

Kje se je to zgodilo? V tovarni beoprstene posode v Gotovljah v Savinjski dolini.

V omenjeni tovarni je obstojala dosedaj kolektivna pogodba med organizacijo in podjetjem, po kateri so imeli delavci določene prejemke:

Kurjač 5.04 Din na vsako normalno delovno uro; pomožni kurjač 4.51 Din; pomožni kurjač 4.05 Din; steklarice 3.85 Din; pomožne delavke v kurilnici 2.97 Din; kovač 4.34 Din na vsako normalno delavsko uro.

Torej najnižja plača je bila za delavke 2.76 Din na uro.

Delavci v omenjeni tovarni se tega niso zavedali, kar dokazuje dejstvo, da v zadnjih 3 mesecih je padlo članstvo

od svoječasnno 100% organiziranih (to je, bili so vsi organizirani) na 48%, to je pod polovico od vseh zaposlenih. Podjetje je pridobivalo na moči, da stere kolektivno pogodbo in zniža prejemke vsem delavcem. Ta namera je bila očividna zlasti v tem, ko se ni hotelo več priznavati strokovne organizacije, ampak le obratne zaupnike. Ko je podjetje videlo, da ima že 52% delavcev na svoji strani, je poslalo dne 20. junija 1924 obratnim zaupnikom (med katerimi so bili tudi neorganizirani) dopis, s katerim je naznanilo znižanje plač, ki bodo iznašale od 20. junija le:

Kovač 4.10 Din na normalno delovno uro; pomožni kurjač 3.67 Din; pomožni kurjač 3.30 Din; steklarice 2.42 dinarja; pomožne delavke v kurilnici 2.24 Din; kovač 3.53 Din; skladiščarke pa 2.16 Din na normalno delovno uro.

Iz tega je razvidno, da izgubi 1. kurjač na vsako uro 0.94 Din, na ših 7.52 dinarjev, pri 8-urnem delu ali na teden 48 ur pa 45.12 Din, medtem ko izgubi delavka celih 0.60 Din na uro ali 4.80 dinarje na ših in na teden 20.80 Din. Prispevek za organizacijo znaša pri SDU samo 2% od vsakih zasluženih 100 Din. To je bilo vsekakor onim delavcem, ki so izstopili iz organizacije preveč, ker bi jim še ostalo od vsakih 100 Din 98 Din, ljubše jim je seveda, da sedaj kapitalisti poberejo v svoje malhe kar 23% od vsakih dosedanjih 100 Din tako, da ostane delavcem le še samo 77 Din namesto 98 Din. (Tako delajo seveda ljudje, ki ne marajo sebi dobro, op. poročevalca.)

Edino pametno so napravili obratni zaupniki, da so položili svoje mandate in odstopili zadevo strokovni organizaciji.

Ta strel je svarilo vsem delavcem, ki so včlanjeni v SDU, da se zganejo ob dvanaesti uri, da strnejo svoje vrste; posebno velja ta klic delavcem v Pečovniku.

Objave.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani razglasa, da je prijavnice in odjavnice obratov in druge tiskovine, ki so se doslej dobivale le pri njegovih ekspoziturah, oddal v razpečevanje trgovinam, prodajalnam tobaka, zadrugam in občinskim pisarnam, tako da delodajalcem posled ne bode več treba naročati jih po pošti ali hoditi po več ur daleč ponje, temveč jih bodo lahko dobivali vsak dan v svojem kraju. Povsod se bodo dobivala tudi potrdila o zaposlenosti obolelih članov in kuverte za poštnine prosto pošiljanje prijav, odjav in službenih dopisov ekspozituram in uradu. Vsa oddajna mesta tiskovin so označena z opozorilnimi tablami. Ako bi v katerem kraju oddaje tiskovin še ne bilo, blagovolijo naj prizadeti na to opozoriti pristojno ekspozituro, ki bode potrebno ukrenila.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani nas naproša za objavo sledečega svojega ukrepa: Počenši z mesecem julijem t. l. urad plačilnih nalogov, ki znašajo na mesec 30 Din in manj, ne bo več razpošiljal vsak mesec, temveč za tri mesece skupaj tako, da

bodo obsegali prihodnji plačilni nalogi mesece julij, avgust in september itd. Gg. delodajalce, ki bi s tem ne bili zadovoljni, se naproša, da to sporoče uradu po dopisnici, sklicujoč se na opr. št. X-9448/24, na kar se jim bo dostavljalo plačilne naloge kakor doslej za vsak mesec posebej.

Vsem!

Naj ne bo zavednega člana strokovnih organizacij, ki bi ne naročil pri svojem blagajniku takoj knjižice:

SLOVENSKE STROKOVNE ORGANIZACIJE OD LETA 1919 DO 1924.

Poročilo Strokovne komisije za Slo-venijo k strokovni konferenci slovenskih strokovnih organizacij.

Knjižica vsebuje dragocene podatke o članskem gibanju naših organizacij in gmoitem položaju našega delavstva v povojnih letih. Dragocen kot spomin na skupno izvršeno delo, nujno za globlje razumevanje našega pokreta in položaja.

VSEM!

Teden po volilnih zborovanjih za pokrajinsko strokovno konferenco imajo prispevati vsi člani strokovnih organizacij še en tedenski prispevek za delegacijski fond!

Prijateljem narave in delavske mladine!

Šišenska četa UDR in DTE priredita v nedeljo 6. julija celodnevno

taborenje v Mostecu
pri Šiški (Währingshofen)

Na taborenje so povabljeni tudi godba in pevski zbor »Svobode v Mostah« in vse bližnje organizacije »Svobode«, članice ženske organizacije, strokovne organizacije GRSJ, ter člani političnih in gospodarskih organizacij.

Zbirališče ob 8. uri dopoldne pred cerkvijo v Šiški.

Jestvine naj vzamejo izletniki s seboj.

Člani UDR vzamejo s seboj kotle za kuho, jedilno posodo, kruh v nahrbtnikih in šatore.

Otroke naj pripeljejo družine s seboj, za njihovo zabavo bo z različnimi igrami vsestransko preskrbljeno.

Kdor želi čistega zraka in oddiha v prosti naravi, v domači delavski družbi, med brezskrbno mladino, ta naj se očisti mestnega in fabriškega prahu in naj gre z nami.

Vsa pojasnila se dobe v Strokovni komisiji (s. Golmajer), v tajništvu »Svobode«, v Šišenski prodajalni Kons. društva, v tajništvu SSJ (Vidovdanska c. 2) in v tajništvu O. D. kemičnih delavcev (s. Roje) v Mostah.

Pri slabem vremenu bo izlet preložen na prihodnjo nedeljo.

Prireditelji.

Pravila Glav. Radniškega Saveza Jugoslavije.

Organizacijski sistem sindikatov.

Čl. 28. Sistem sindikalnih savezov je v finančnem pogledu centralističen za celo državo. Ali organizacija notranjega dela ne sme omejevat i iniciative in akcije skupin in oblasti.

Čl. 29. Profesionalni (strokovni) državni savezi se delijo po značaju strok in podjetij tako, da se izvede princip — eno podjetje, en sindikat.

Čl. 30. Princip organizacije: eno podjetje, en sindikat se izvaja na ta način, da se organizirajo vsi delavci in delavke enega in sličnih obrti in ene in sličnih industrij v eni strokovni organizaciji. Delavci in delavke od vseh raznih strok, kakor mi-zarji, mehaniki itd., se organizirajo v oni poklicni savez, katerega značaja je dotično podjetje. Delavci zaposleni pri grobi dr-varski in tekstilni industriji, industriji papirja, celuloze, kemikalij, stekla, cementa, tutkala, sladkorja, čokolade, piva, mazil in

mila, bodo pripadali eni strokovni organizaciji mešane industrije.

VII.

Imovinski odnosi in prestanek organizacije.

Čl. 31. Vsaka strokovna organizacija, centralizirana za celo državo ali pokrajinska, ki je v članstvu GRSJ je pravna oseba in more kot taka po predpisih svojih pravil polnopravno razpolagati s celo svojo imovino premožno in nepremožno.

Čl. 32. Kakor vse organizacije, ki so v njegovem sestavu, je tudi Glavni Radniški Savez pravna oseba in njegova centralna uprava razpolaga polnopravno s celo njegovo imovino.

Čl. 33. Likvidacija GRSJ se more skleniti samo na sledeči način:

1. Ako stavi njegova centralna uprava ta predlog kongresu ali

2. ako stavi polovica njemu priključ-nih strokovnih central ta predlog centralni

upravi najmanj tri mesece pred sestankom rednega strokovnega kongresa in

3. ako je za to na kongresu dve tretjine članov GRSJ.

Čl. 34. Če se izpolnijo sprednji predpisi, odloči kongres o vprašanju razpolaganja z imovino GRSJ.

Čl. 35. Kot organi GRSJ so njegovi oblastni in krajevni medstrokovni odbori v toliko pravne osebnosti, v kolikor prinese GRSJ na nje gotov del svojih poslov. Ali vsa imovina, ki jo oni upravljajo, je last GRSJ.

Čl. 36. Za slučaj prestanka funkcij kateregakoli oblastnega ali krajevnega medstrokovnega odbora kakor tudi za slučaj odcepljenja kaknega oblastnega ali krajevnega medstrokovnega odbora od GRSJ, kakor tudi za slučaj, da centralna uprava kak svoj oblastni ali krajevni medstrokovni odbor izključi iz članstva GRSJ, se vsa premoženja in nepremična imovina, katero je upravljal dotični odbor, temu odboru odvzame in njo upravlja Glavni Radniški Savez Jugoslavije.

VIII.

Predhodne določbe.

Čl. 37. Dokler se ne izvede ujedinjenije dosedanjih pokrajinskih strokovnih organizacij v centralizirane državne saveze — se pripisuje začasno članstvo večjega števila sindikatov ene stroke. Iz ene pokrajine pa ne more pripadati niti začasno po več savezov več kakor ena organizacija iste stroke GRSJ. To velja tudi za take nove organizacije.

Čl. 38. Pri ujedinjevanju pokrajinskih Savezov v centralizirane Saveze za celo državo, se bodo odredili sedeži njihovih central sporazumno s centralno upravo, odrosno izvrševalnim odborom GRSJ tako, da dobi vsaka dosedanja pokrajina po eno strokovno centralo one profesije, katere industrija je v dotični pokrajini najbolj razvita.

Čl. 39. S tem Statutom se zamenjuje začasni pravilnik Glavnega Radniškega Saveza Jugoslavije, predpisan od Državne konference z dne 7. in 8. januarja 1922. Ivedba

tega statuta pa se prepušča centralni upravi odnosno izvrševalnemu odboru GRSJ, vsi drugi organi centralne inštanace, kakor vse Savezne organizacije pa se pozivajo, da izvedbo podpirajo

Ta statut je sprejet na prvem rednem kongresu GRSJ, ki se je vršil 27. in 28. aprila 1924 v Beogradu.

Beograd, 28. aprila 1924.

Predsedniki kongresa:

Blagoje Bračinač l. r.

Viljem Haramina l. r.

Josip Petejan l. r.

Tajniki:

Josip Beker l. r.

Voja Jakovljevič l. r.

Jurij Arh l. r.

Ta statut je bil predložen tudi Delavski zbornici za Slovenijo, ki ga je odobrila s sledečim odlokom:

Podpisana Delavska zbornica je preglekala priložena pravila Glavnega Radniškega Saveza Jugoslavije in je našla, da odgovarja organizacija s takimi cilji predpisom čl. 33 tretjega oddelka ustave, kakor tudi § 35 zakona o zaščiti delavcev. Ker se je GRSJ v smislu točke 7 § 37 zakona o zaščiti delavcev prijavil v evidenco podpisani zbornici, ga je ista sprejela in vpisala v svojo evidenco kot legalno delavsko strokovno organizacijo, kar se s tem potrjuje.

Začasna Delavska zbornica za Slovenijo.

Tajnik:

Predsednik:

Stanko Likar.

Melhijor Čobal.

Razno.

V imenu patriotizma.

V veliki zagrebški pekarni so stopili pekovski pomočniki vsled nizke plače in mizernega položaja v štrajk. Zaznalo se je potem da nameravajo tudi ostali rodoljubni pekovski mojstri odvzeti delavstvu nekaj pridobljenih pravic, vsled tega je nastala med delavci cela pobuna. — Kakor se čuje, namerava nasloviti občinski svet na rodoljubno delav-

stvo apel, da se naj ne buni proti šikanacijam pekovskih mojstrov, ker to samo otežkoča politični položaj tisoletne

kraljevine Hrvaške, na korist beograjskim vlastodržcem.

Člansko gibanje:

Povprečno število članstva osrednjih organizacij Strokovne komisije za Slovenijo je znašalo:

	1919	1920	1921	1922	1923
Osrednje društvo kovinarjev	3394	3949	3095	2849	2539
Osred. društvo kem. delavcev	1497	2035	1495	1401	1455
Osred. društvo živil. delavcev	652	1168	1165	766	576
Osrednje društvo usnarjev	699	917	1042	815	895
Osred. društvo oblač. delavcev	237	189	164	107	55
Unija stavbinskih delavcev	1834	1987	259	192	182
Osred. društvo lesnih delavcev	1062	1572	1161	1022	—
Unija slovenskih rudarjev	7842	6981	1908	1238	1055
Savez monopolskih delavcev	320	324	199	212	413
Društvo nam. Okrož. urada	120	120	120	120	120
	17657	19242	10608	8722	7290

Delavske mezde v Sloveniji.

(Po statistiki O. U. Z. Z. D. iz II. poll. leta 1922)

Tedenska plača je znašala nad Din	Za delavcev:	V odstotkih:
1000	6887	10—
925	4615	6-70
785	5712	8-33
666	6935	10 09
550	8978	13 07
460	4809	7—
385	5873	8-55
320	5548	8 02
pod 220	8909	12 98
brez plače	10413	ali 15-16
Skupaj . . .	68691	ali 100%

Tu niso vpoštet: Rudniški revirji in plavži na Jesenicah.

Zgoraj navedeni delavci so zaslužili glasom cennitve na podlagi te statistike 1. 1922 okrog 377 milijonov dinarjev. (24 milijonov predvojnih kron.)

Povprečno je bil delavski

teden.	zasluzek jul. 1922	Din	predv. kron
"	"	jan. 1922	113—
"	"	" 1921	72 45

Kupna moč jugoslovanske krone (dinarja).

(Po indeksnih številkah, vodenih od Strokovne komisije za Slovenijo.)

Jugoslovanska krona (dinar) je odgovarjala kupni vrednosti predvojne avstrijske krone:

	Jugosl. K	Din
1. julija 1918	0-20	0-80
januarja 1919	0-20	0-80
1. marca 1919	maksim. cene se odpr.	
15. marca 1919	0-062	0-248
15. julija 1919	0-062	0-248
januarja 1920	0-0457	0-1628
julija 1920	0-0370	0-1480
januarja 1921	0-0353	0-1440
julija 1921	0-0353	0-1440
januarja 1922	0-0246	0-0984
julija 1922	0-0170	0-0680
januarja 1923	0-0122	0-0488
julija 1923	0-0125	0-0500
januarja 1924	0-0138	0-0552

V imenu GRSJ:

Izdajatelj: Franc Svetek.
Odgovorni urednik: Jože Berdajs.
Tiska tiskarna Makso Hrovatin.

Konec

izkoriščanja stavbinskih in drugih delavcev ter brezposelne

krize

v gradbeni, mizarski, ključavničarski, kleparski, soboslikarski in pleskarski stroki

bo takoj,

če bodo vsi zidarji, tesarji, mizarji, kleparji, soboslikarji in pleskarji pristopili kot člani-k

„Splošni gradbeni produktivni zadrugi v Celju“

katera se je ustanovila na temelju sklepa kongresa »Splošne delavske Unije« z dne 24. februarja 1924 in je te dni začela z obratovanjem, kakor: popraviljanje in belenje ter pleskanje hiš i. t. d. Pri zadrugi sodeluje centrala »Unije« z vsemi njenimi podružnicami, in podružnica Saveza metalnih radnika Jugoslavije Celje, in podružnica lesnih delavcev v Celju, ter sprejema kot člana vsakega posameznega člana od gorinavedenih strok. — Vpisnina Din 50.—. Delež Din 250.—, ki se pa lahko odplačuje v tedenskih obrokih po poštni položnici ček. račun šte. 13.708.

Sprejemajo se hranilne vloge potom znamk SGPZ Celje in na posebno vknjižbo proti 10% obrestni meri.

Naročila za oddajo dela kakor priglasje za pristop je nasloviti na:

Splošna gradbena produktivna zadruga, r. z. z o. z. v Celju, v hotelu pri „Kroni“, Ljubljanska cesta 10/1.

NAZNANILO.

Cenjenim interesentom naznanjamo, da smo svoj vodovodni instalacijski oddelek razširili na instalacijo centralnih kurjav, parnih kuhinj in sušilnic. Kakor za vse druge oddelke, razpolagamo tudi za centralno kurjavo s prvovrstnimi monterji in izkušenim tehničnim vodstvom. Naročila se izvršujejo točno, solidno in po najnižjih cenah.

„JUGOMETALIJA“

r. z. z o. z.

splošna kovinarska industrija, Ljubljana, Kolodvorska ul. šte. 18. Telefon 729.

Pleskarska in slikarska

ter vsa v to stroko spadajoča dela izvršuje solidno in točno po najnižjih cenah trdka

Petek & Ivan Langof

Društvena ulica šte. 43, Moste pri Ljubljani.

Znižane cene za otroške vozičke.

Novi modeli. — Poslužujte se izdelkov domače tovarne otroških vozičkov in dvokoles Tribuna P. B. L., Ljubljana, Karlovska cesta šte. 4. — Istotam se dobijo po znižani ceni nova dvokolesa, mali pomožni motorčki, šivalni stroji in pneumatike ter se sprejemajo v polno popravilo za emajliranje in ponikljanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. Prodaja se tudi na obroke. Ceniki franko.

Zadružna banka

v Ljubljani, Aleksandrova cesta 5

sprejema hranilne vloge na tekoči račun in na knjižice, obresti po dogovoru. Bančne posle izvršuje najkulantneje.

Delniški kapital K 12.000.000.

Brzjavni naslov: Zadrubanka. — Telefonska šte. 367.

2 spretna modelna mizarja

za koi išče Strojarsko društvo »Sila«, tehnička poslovica i strojarska radionica v Zagrebu, Draškovičeva ulica 11, na katero je poslati cenjene ponudbe z navedbo plače.

Inserirajte v „Delavcu“!